

Byla C-620/23**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. spalio 6 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Administrativen sad Sofia-oblast (Sofijos regiono administracinis teismas, Bulgarija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. rugsėjo 23 d.

Pareiškėjas:

„NOV ZHIVOT 1919“ NCh

Atsakovas:

Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na programata za transgranichno satrudnichestvo INTERREG-IPP Bulgaria-Serbia 2014-2020 i direktor na direksia „Upravlenie na teritorialnoto satrudnichestvo“ v Ministerstvo na regionalnoto razvitie i blagoustroystvoto

Pagrindinės bylos dalykas

Byloje nagrinėjamas *Narodno chitalishte „NOV ZHIVOT 1919“* (bendruomenės švietimo centras „Naujas gyvenimas 1919“) skundas dėl *Rakovoditel na Upravlyavashtia organ na programata za transgranichno satrudnichestvo INTERREG-IPP Bulgaria-Serbia 2014-2020* (2014–2020 m. Bulgarijos ir Serbijos tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos INTERREG-IPA vadovaujančiosios institucijos vadovas) sprendimo nustatyti finansinę pataisą.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės išaiškinimas, SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punktas

Prejudiciniai klausimai

1. Ar pagal 2014 m. gegužės 2 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 447/2014 dėl konkrečių Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 231/2014, kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP II), įgyvendinimo taisyklių 40 straipsnį nedraudžiama tarpvalstybinio bendradarbiavimo tarp valstybės narės ir 2014–2020 m. Pasirengimo narystei paramos priemonės (PNPP II) paramos gavėjo atvejais nustatyti finansinės pataisos ūkio subjektui, kuris, kaip įtariama, padarė teisės aktų pažeidimą, bet nėra pagrindinis paramos gavėjas ir todėl nėra asmuo, kuris prisiėmė atsakomybę už viso projekto įgyvendinimą?
2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 ir 47 straipsniai tokiais tarpvalstybinio bendradarbiavimo atvejais užtikrina pagrindinio paramos gavėjo teisę dalyvauti finansinės pataisos nustatymo procedūroje ir teisminėje procedūroje ginčijant šį administracinį aktą, neatsižvelgiant į jo buveinės vietą institucijos, kuri pagal atitinkamą tarpvalstybinio bendradarbiavimo programą yra atsakinga už finansinės pataisos nustatymą, atžvilgiu, ir ar pagal šias nuostatas leidžiami nacionalinių teismų pagrindinėje byloje jurisprudencijoje numatyti apribojimai, kurie riboja šias dalyvavimo procedūroje galimybes?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 41 ir 47 straipsniai ir 51 straipsnio 1 dalis

2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 231/2014, kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP II)

2014 m. gegužės 2 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 447/2014 dėl konkrečių Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 231/2014, kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP II), įgyvendinimo taisyklių 2 straipsnio a ir h punktai, 26, 33 ir 40 straipsniai

2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, 2 straipsnio 10, 36 ir 37 punktai

2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, 61 straipsnis

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos ir jurisprudencija

Zakon za upravlenie na sredstvata ot Evropeyskite fondove pri spodeleno upravlenie (Europos fondų lėšų valdymo pagal pasidalijamojo valdymo principą įstatymas; toliau – ZUSEFSU), įsigaliojusio 2022 m. liepos 1 d., ir jo pirmtako *Zakon za upravlenie na sredstvata ot Evropeyskite strukturni i investitsionni fondove* (Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšų valdymo įstatymas; toliau – ZUSESIF) 70 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir 73 straipsnio 1 dalį

Naredba za posochvane na nerednosti, predstavlyavashti osnovania za izvarshvane na finansovi korektsii, i protsentnite pokazateli za opredelyane razmera na finansovite korektsii po reda na Zakona za upravlenie na sredstvata ot Evropeyskite strukturni i investitsionni fondove (Reglamentas dėl pažeidimų, sudarančių pagrindą taikyti finansines pataisas, nustatymo ir procentinių rodiklių, pagal kuriuos nustatomas finansinių pataisų dydis pagal Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšų valdymo įstatymą; toliau – Reglamentas dėl pažeidimų nustatymo) 2 straipsnio 3 dalis ir 2 priedo 1 punktą, siejamas su 2 straipsnio 3 dalimi

2017 m. rugsėjo 7 d. įstatymu ratifikuoto Bulgarijos Respublikos ir Serbijos Respublikos vyriausybių protokolo dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos „INTERREG-IPA Bulgarija–Serbija CCI 2014TC1615CB007“ įgyvendinimo (įsigaliojo 2017 m. gruodžio 19 d.) 3 straipsnio 2–6 punktai, 4, 20 ir 25 straipsniai

Varhoven administrativen sad na Republika Bulgaria (Bulgarijos Respublikos aukščiausiasis administracinis teismas) sprendimai administracinėse bylose Nr. 11552/2021, Nr. 11446/2021 ir Nr. 9806/2019

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 2015 m. liepos 30 d. Sprendimu C(2015) 5444 su pakeitimais, padarytais 2016 m. gegužės 4 d. Sprendimu C(2016) 2853, 2016 m. gruodžio 13 d. Sprendimu C(2016) 8643, 2017 m. rugpjūčio 14 d. Sprendimu C(2017) 5681 ir 2018 m. lapkričio 7 d. Sprendimu C(2018) 7410, Europos Komisija patvirtino INTERREG-IPA Bulgarijos ir Serbijos tarpvalstybinio bendradarbiavimo programą (toliau – programa).

- 2 2020 m. lapkričio 4 d. tarp programos vadovaujančiosios institucijos ir *Opština Babušnica* (Babušnicos savivaldybė, Serbija) buvo sudaryta sutartis Nr. RD-02-29-188 dėl finansinės paramos skyrimo projektui „Tarpvalstybinis kultūros tinklas bendrai ateičiai“ įgyvendinti; šis projektas yra „veiksmas“, kaip tai suprantama pagal Jungtinio priežiūros komiteto sprendimą.
- 3 Pagal šią finansinės paramos sutartį Babušnicos savivaldybė yra pagrindinė projekto partnerė, kuri gauna finansinę paramą ir prisiima atsakomybę už projekto įgyvendinimą, o pareiškėjas yra tik projekto partneris. Pagrindinė projekto partnerė yra atsakinga vadovaujančiai institucijai už visus pažeidimus, net jeigu juos padarytų projekto partneriai. Vadovaujančioji institucija turi teisę nustatyti finansines pataisas, jei pagrindinė projekto partnerė ir (arba) kiti projekto partneriai nesilaikė atitinkamų viešųjų pirkimų taisyklių.
- 4 Siekdamas įgyvendinti šį projektą, pareiškėjas 2021 m. balandžio 27 d. sudarė paslaugų teikimo sutartį su „*Tsentar za profesionalno obuchenie i orientirane*“ EOOD (vienasmenė ribotos atsakomybės bendrovė „Profesinio mokymo ir konsultavimo centras“).
- 5 Vadovaujančioji institucija gavo pranešimą apie galimai šia paslaugų sutartimi padarytą pažeidimą. Išnagrinėjusi sutarties dokumentus ir atsižvelgusi į pareiškėjo pateiktus prieštaravimus vadovaujančioji institucija nustatė, kad dėl šios sutarties tarp asmens, kurį pareiškėjas paskyrė projekto koordinatoriumi, ir asmens, susijusio su vykdytoja „*Tsentar za profesionalno obuchenie i orientirane*“ EOOD, kilo interesų konfliktas, kaip tai suprantama pagal Reglamento 2018/1046 61 straipsnį.
- 6 Kadangi nustatyta interesų konfliktą vadovaujančioji institucija kvalifikavo kaip pažeidimą, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1303/2013 2 straipsnio 36 punktą, programos vadovaujančiosios institucijos vadovas 2023 m. balandžio 20 d. sprendimu Nr. RD-02-14-02-489 nustatė 100 % dydžio Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšomis finansuojamos sutarties tinkamų finansuoti išlaidų finansinę pataisą.
- 7 Ši byla nagrinėjama pagal pareiškėjo skundą dėl šio vadovaujančiosios institucijos vadovo sprendimo.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 8 Pareiškėjas skunde tvirtina, kad iš tikrųjų nėra jokio interesų konflikto.
- 9 Teismo kolegija, kuri pagal nacionalines administracinio proceso taisykles privalo *ex officio* patikrinti, ar ginčijamas aktas priimtas be procedūrinių pažeidimų, per posėdį šalis informavo apie savo ketinimą kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl Sąjungos teisės nuostatų, reglamentuojančių vadovaujančiosios institucijos įgaliojimus nustatyti finansines

pataisas dėl finansinės paramos sutarčių, sudarytų su pagrindiniu paramos gavėju ir projekto partneriais pagal Pasirengimo narystei paramos priemonę.

- 10 Vadovaujančiosios institucijos vadovas mano, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą nėra būtinas, nes vadovaujančioji institucija yra įgaliota nustatyti pažeidimus ir taikyti finansines pataisas paramos gavėjams ir (arba) projekto partneriams, o jos kompetencija šiuo klausimu yra apribota tik teritoriniu atžvilgiu. Atsižvelgiant į tai, kad visos pasirengimo narystei paramos priemonėje dalyvaujančios organizacijos iš esmės yra paramos gavėjos, vadovaujančioji institucija turėjo teisę nustatyti finansines pataisas toms organizacijoms, kurios yra Bulgarijos Respublikos teritorijoje.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nustatė, kad pasirašytoje finansinės paramos sutartyje numatyta, jog pagrindinis projekto partneris gauna sutartyje numatytą finansinę paramą ir yra atsakingas už projekto įgyvendinimą, atstovauja visiems kitiems projekte dalyvaujantiems projekto partneriams ir užtikrina, kad jis pats ir visi jo projekto partneriai atitiktų teisinius projekto įgyvendinimo reikalavimus.
- 12 Be to, pagrindinis projekto partneris yra atsakingas vadovaujančiajai institucijai už visus pažeidimus, net jeigu juos padarytų projekto partneriai.
- 13 Pažeidimo atveju vadovaujančioji institucija gali imtis visų būtinų priemonių vadovaujančiojo projekto partnerio atžvilgiu, kad būtų ištaisytos arba sušvelnintos pažeidimo pasekmės; buvo aiškiai sutarta, kad vadovaujantysis projekto partneris yra atsakingas už visos susijusios sumos grąžinimą, net jei pažeidimą padarė vienas iš projekto partnerių.
- 14 Vadovaujantis ZUSEFSU 70 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Europos struktūrinių ir investicijų fondų finansinė parama gali būti visiškai arba iš dalies atšaukta taikant finansinę pataisą, jei paramos gavėjui kyla interesų konfliktas, kaip tai suprantama pagal Reglamento 2018/1046 61 straipsnį.
- 15 Tuo atveju, jei yra du ar daugiau paramos gavėjų ir vienas iš jų paskirtas vadovaujančiuoju arba pagrindiniu paramos gavėju, teisės aktuose nenustatyta, kas turėtų būti teisės akto, kuriuo nustatoma finansinė pataisa, adresatas: pagrindinis paramos gavėjas, kuris yra atsakingas už viso projekto įgyvendinimą, ar jo partneris, padaręs pažeidimą.
- 16 Nagrinėdami ginčus dėl išlaidų teisėtumo tarpvalstybinio bendradarbiavimo tarp valstybės narės ir pasirengimo narystei priemonės paramos gavėjo atvejais ir dėl finansinių pataisų, kurios buvo pritaikytos dėl pažeidimų, kaip jie suprantami pagal Reglamento Nr. 1303/2013 2 straipsnio 36 punktą, teisėtumo nacionaliniai teismai taiko sąvokos apibrėžtis „paramos gavėjas“, kaip tai suprantama pagal Įgyvendinimo reglamento Nr. 447/2014 26 straipsnio 1 dalies b punktą, ir

„pagrindinis paramos gavėjas“, kaip tai suprantama pagal to reglamento 40 straipsnį.

- 17 Kaip matyti iš analizuotos nacionalinių teismų jurisprudencijos, panašiose bylose (žr. *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas) sprendimus administracinėse bylose Nr. 11552/2021, Nr. 11446/2021 ir Nr. 9806/2019) teismai yra nusprendę, kad vadovujančiosios institucijos vadovas turi teisę nustatyti pažeidimą, kurį paramos gavėjai padarė Bulgarijos Respublikos teritorijoje, ir atitinkamai finansinę pataisą, kaip buvo ir nagrinėjamu atveju. Ši teisė taikoma tiek tais atvejais, kai pažeidimą padarė pagrindinis paramos gavėjas ir (arba) projekto partneris, tiek tais atvejais, kai pažeidimą padarė kitas paramos gavėjas ir (arba) projekto partneris. Vadovujančiosios institucijos vadovo kompetencija nustatyti finansines pataisas yra apribota teritoriniu atžvilgiu; būtina sąlyga – pažeidimą padaręs asmuo turi būti Bulgarijos Respublikos teritorijoje.
- 18 Remiantis minėta nacionalinių teismų jurisprudencija panašiose bylose, pagrindinis paramos gavėjas šioje byloje nedalyvavo nei administracinėje procedūroje, nei teismo procese, nes jis yra Serbijos Respublikoje.
- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nagrinėjamoje byloje nerado jokio Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinio sprendimo dėl sąvokų „paramos gavėjas“ ir „pagrindinis paramos gavėjas“ aiškinimo pagal Įgyvendinimo reglamentą Nr. 447/2014. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nustatė, kad *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Bulgarija) panašiu klausimu Teisingumo Teismui pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą byloje C-477/23.
- 20 Teisė į gerą administravimą, kaip tai suprantama pagal Chartijos 41 straipsnį, yra pagrindinė asmeniui suteikiama teisė. Teisė į gerą administravimą apima: 1) kiekvieno asmens teisę būti išklausytam prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę; 2) kiekvieno asmens teisę susipažinti su savo byla; 3) administracijos pareigą pagrįsti savo sprendimus. Pagal 51 straipsnį Chartijos nuostatos skirtos valstybėms narėms, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę. Paramos skyrimas yra tiesioginis Sąjungos teisės taikymas, todėl nacionalinės valdžios institucijos, atsakingos už teisės taikymą, privalo laikytis Chartijos 41 straipsnio.
- 21 Kadangi pagrindinis paramos gavėjas prisiėmė atsakomybę už viso veiksmo įgyvendinimą, įskaitant atsakomybę už projekto partnerių padarytus pažeidimus, vadovujančiosios institucijos teisės aktas, kuriuo nustatyta finansinė pataisa, jam turi tiesioginį poveikį. Siekiant teisingai išspręsti šį ginčą, turi būti nustatyta, ar pagrindinis paramos gavėjas turėjo būti vadovujančiosios institucijos priimto akto, kuriuo buvo nustatyta finansinė pataisa, adresatas ir, jei taip, ar pagrindiniam paramos gavėjui turėjo būti suteikta teisė dalyvauti tokioje administracinėje procedūroje, per kurią šis aktas buvo priimtas.